

ALBERT JANÉ

UN ALUMNE MÉS DEL PROFESSOR BADIA

Jo també em puc gloriejar, modestament, d'haver estat, si no deixeble, alumne del professor Badia i Margarit. I ja que em conviden a dir-ne alguna cosa, ho faig de molt bon grat.

Puc dir que he estat alumne del doctor Badia perquè vaig assistir a les lliçons que va donar en un curset de filologia romànica (em sembla que en deien així) a l'Ateneu Barcelonès, durant el primer trimestre de l'any 1957. No és pas gens probable, naturalment, que ell es recordi que jo vaig assistir a aquelles lliçons, car si bé és normal que els alumnes recordin el mestre, aquest, moltes vegades, no arriba ni a individualitzar els qui escolten les seves explicacions. Jo, aleshores, tenia una certa idea, potser no gaire precisa, de la personalitat del doctor Badia a través dels comentaris que m'havien arribat de la seva gramàtica històrica, que em sembla que encara no havia tingut la idea d'adquirir. Em sembla? Cuito, ara, a cercar el meu exemplar i veig que encara hi ha, adherida, l'etiqueta de la Llibreria Ona, que no va començar a funcionar sinó a la primeria de la dècada dels seixanta (la dècada prodigiosa).

De fet, tinc el record, molt imprecís, d'una vaguetat extrema, d'haver vist aquell famós llibre del doctor Badia a la Llibreria Canet, de Figueres, on jo, l'any 1953, feia de soldat. Però aleshores, tirant llarg, no devia fer sinó fullejar-lo. S'ha de donar temps al temps. I és al cap de quatre anys, que, al capdavant, no són pas tants com això, que tinc l'ocasió d'assistir a les lliçons del doctor Badia al curset de l'Ateneu. Malgrat que ara ja sí que han passat una bona colla d'anys, hi ha encara alguns punts de les lliçons del doctor Badia que recordo molt bé. Per exemple, que ens va parlar d'un lingüista ginebrí, Ferdinand de Saussure, el pare de la lingüística moderna, que distingia entre *la langue* i *la parole*, i que jo no havia sentit anomenar mai. Recordo també una altra explicació que em va deixar meravellat: el fenomen de les assimilacions fonètiques. El doctor Badia ens va explicar que quan diem, per exemple, «gran mèrit» només ens ho sembla, que diem «gran mèrit»: en realitat diem «gram mèrit». Em vaig identificar amb el famós personatge de Molière: vet aquí que m'he passat tota la vida dient «gram mèrit» i no me n'havia adonat mai. I, encara, recordo que el doctor Badia ens va introduir en el món misteriós i fascinant de les combinacions de pronoms febles (aleshores encara no es deien *clítics*): que una construcció com *Donarem els documents a les secretàries* s'hagi reduït a *Els els donarem*, amb aquesta suggestiva combinació *els els*, va ser, certament, i no únicament per a mi, una descoberta joiosa. No em dirà el doctor Badia que no vaig ser capaç de treure cap profit de les seves lliçons!

Després, al llarg dels anys, de prop o de lluny, he anat seguint el doctor Badia i Margarit, però no recordo haver-lo tractat personalment sinó fins al cap de vint anys, quan vaig tenir el goig i l'honor de formar part del jurat del Premi Blanquerna, que ell presidia, instituint per l'Editorial Teide, per iniciativa de Frederic Rahola, jurat en què hi havia també Joan Ruiz Calona i Pilar Benejam. Vam fer les deliberacions a la seva llar del carrer de la Portaferriça, on vam ser amablement aco-

llits per ell i la seva muller, i per on deuen haver passat, en un moment o altre, tots els conreadors de la ciència filològica del nostre país i, segurament (i aquest cop dit amb tota la propietat), part de l'estranger. Quin devia ser? La memòria no m'és prou fidel. Amb una bona dosi d'escepticisme, consulto els meus dietaris, en què les llacunes rivalitzen amb les anotacions, i vet aquí que em surt l'anotació justa i precisa: «Dimecres, 30 de novembre de 1977. Reunió a can Badia i Margarit. Premi Blanquerna». Ja ho deien, els clàssics: ...*scripta manent*.

Però tot el que acabo d'explicar és simplement anecdòtic. Com tants i tants milers d'interessats pel coneixement de la nostra llengua, sóc especialment deutor dels ensenyaments del doctor Badia i Margarit a través dels seus llibres i dels seus textos. No conec pas, ni de bon tros, tot el que ha arribat a publicar, i és més segur que no he tret tot el profit possible del que conec; però si em feien dir de quin treball n'he tret més, de profit, no vacil·laria a parlar de la gramàtica catalana publicada per l'Editorial Gredos. Potser podríem admetre que un mestratge és real en la mesura que l'alumne el reconeix. I jo, des d'un pla molt modest, sóc un més a reconèixer el que, d'una manera o d'una altra, dec al mestratge del doctor Badia i Margarit.